ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 13.1.2023
COM(2023) 11 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την εφαρμογή των μελισσοκομικών προγραμμάτων

Περιεχόμενα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ... 2

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ... 3

3. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕ ... 4

3.1 Παραγωγή και τιμές ... 4

3.2 Εμπόριο ... 5

4. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ... 6

4.1 Νομική βάση ... 6

4.2 Στόχοι και μέτρα ... 7

4.3 Προϋπολογισμός της ΕΕ για τα εθνικά μελισσοκομικά προγράμματα και ποσοστά χρησιμοποίησής τους ... 8

4.4 Κατανομή της συνεισφοράς της ΕΕ ανά κράτος μέλος ... 10

4.5 Δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν ανά είδος μέτρου ... 11

5. ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΚΥΨΕΛΩΝ ... 13

6. Η ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ ΣΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΗΣ ΚΓΠ ΜΕΤΑ ΤΟ 2022 ... 15

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ... 17

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σημασία του τομέα της μελισσοκομίας υπερβαίνει το μικρό του μέγεθος σε σύγκριση με άλλους γεωργικούς τομείς. Προσφέρει ανεκτίμητη συμβολή στην επικονίαση των καλλιεργειών, των φρούτων και άλλων ειδών χλωρίδας, καθώς και στην παραγωγή μελιού και άλλων μελισσοκομικών προϊόντων. Η κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) της ΕΕ διαθέτει διάφορα εργαλεία για τη στήριξη του τομέα της μελισσοκομίας, ένα από τα οποία είναι τα μελισσοκομικά προγράμματα που θεσπίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013[1] (στο εξής: κανονισμός ΚΟΑ).

Σύμφωνα με το άρθρο 225 στοιχείο α) του κανονισμού ΚΟΑ, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ανά τριετία σχετικά με την υλοποίηση των μέτρων που αφορούν τον τομέα της μελισσοκομίας και προβλέπονται στα άρθρα 55, 56 και 57. Η έκθεση πρέπει επίσης να περιλαμβάνει τις πρόσφατες εξελίξεις όσον αφορά τα συστήματα ταυτοποίησης κυψελών. Η παρούσα έκθεση πληροί την απαίτηση του άρθρου 225 στοιχείο α).

Η έκθεση καλύπτει την εφαρμογή των εθνικών μελισσοκομικών προγραμμάτων για την περίοδο 2020-2022, τα οποία καταρτίστηκαν για τα μελισσοκομικά έτη 2020-2022 και διήρκεσαν από την 1 Αυγούστου 2019 έως τις 31 Ιουλίου 2022, και κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή έως τις 15 Μαρτίου 2019. Τα προγράμματα αυτά τροποποιήθηκαν στη συνέχεια το 2021 προκειμένου να παραταθούν έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022, όπως ορίζει το άρθρο 55 παράγραφος 1 του κανονισμού ΚΟΑ και όπως τροποποιήθηκε με τον μεταβατικό κανονισμό[2]. Η τροποποίηση αύξησε επίσης τα ετήσια κονδύλια του προϋπολογισμού της ΕΕ από 40 εκατ. EUR σε 60 εκατ. EUR[3] το 2021. Η παράτασή τους καθιστά δυνατή την απρόσκοπτη μετάβαση από τις τρέχουσες στις μελλοντικές παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται στα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ. Η έκθεση δεν καλύπτει την υλοποίηση κατά τη διάρκεια του παραταθέντος μελισσοκομικού έτους από την 1η Αυγούστου 2021 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022. Η πλήρης έκθεση σχετικά με την υλοποίηση κατά τη διάρκεια του παραταθέντος έτους μπορεί να καταρτιστεί μόνο στο τέλος του 2023, δεδομένου ότι οι πληρωμές στους δικαιούχους παρατείνονται έως τις 15 Οκτωβρίου 2023.

Αυτή είναι η όγδοη έκθεση που εκδίδει η Επιτροπή προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή των μελισσοκομικών προγραμμάτων. Η έκθεση δεν καλύπτει όλες τις πτυχές που αφορούν τη μελισσοκομία, αλλά επικεντρώνεται στην εφαρμογή των μελισσοκομικών προγραμμάτων. Ωστόσο, παρέχει μια σύντομη επισκόπηση του μελισσοκομικού

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 671).

[2] Κανονισμός (ΕΕ) 2020/2220 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση ορισμένων μεταβατικών διατάξεων για τη στήριξη από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) τα έτη 2021 και 2022 και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 όσον αφορά τους πόρους και την εφαρμογή τους τα έτη 2021 και 2022 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 όσον αφορά τους πόρους και την κατανομή αυτής της στήριξης τα έτη 2021 και 2022 (ΕΕ L 437 της 28.12.2020, σ. 1).

[3] Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (ΕΕ L 433 I της 22.12.2020, σ. 11). Το συνολικό ποσό που προβλέπεται στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων περιλαμβάνει αύξηση σε 60 εκατ. EUR ετησίως για τα μελισσοκομικά προγράμματα.

τομέα στην ΕΕ και πληροφορίες σχετικά με τη στήριξη της ΕΕ στον τομέα της μελισσοκομίας στο πλαίσιο των μελλοντικών στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ.

Η ΕΕ έχει παράσχει άμεση στήριξη στον τομέα της μελισσοκομίας από το 1997[4]. Παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να καταρτίζουν εθνικά προγράμματα για τους οικείους τομείς της μελισσοκομίας. Στόχος των εν λόγω προγραμμάτων είναι η βελτίωση των γενικών συνθηκών παραγωγής και εμπορίας μελισσοκομικών προϊόντων, στα οποία περιλαμβάνονται: το μέλι, ο βασιλικός πολτός, η γύρη, η πρόπολη και το κερί από μέλισσες.

Τα μελισσοκομικά προγράμματα συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση σε ποσοστό 50 % και έχουν τριετή διάρκεια. Τα προγράμματα είναι εθελοντικά, αλλά το γεγονός ότι όλα τα κράτη μέλη έχουν επιλέξει να τα θεσπίσουν καταδεικνύει το έντονο ενδιαφέρον των κρατών μελών, καθώς και τις ανάγκες του τομέα. Από το 2023 ο τομέας θα συνεχίσει να λαμβάνει στήριξη στο πλαίσιο υποχρεωτικών μελισσοκομικών παρεμβάσεων που αποτελούν μέρος των προσφάτως εγκριθέντων στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να αυξήσουν το ποσοστό συγχρηματοδότησης από 50 % κατ' ελάχιστο έως και 70 % κατ' ανώτατο όριο.

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Τα στοιχεία της παρούσας έκθεσης προέρχονται από τις ακόλουθες πηγές:

- Πληροφορίες που κοινοποιούν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2015/1366 της Επιτροπής όσον αφορά τις ενισχύσεις στον τομέα της μελισσοκομίας[5], συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των κυψελών στην επικράτειά τους.
- Πληροφορίες που κοινοποιούν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2015/1368 της Επιτροπής όσον αφορά τις ενισχύσεις στον τομέα της μελισσοκομίας[6], συμπεριλαμβανομένων των ετήσιων εκθέσεων εκτέλεσης που προβλέπονται στο άρθρο 10 του εν λόγω κανονισμού. Οι εν λόγω ετήσιες εκθέσεις περιλαμβάνουν σύνοψη των δαπανών σε ευρώ κατά το μελισσοκομικό έτος, κατανεμημένων ανά μέτρο, και τα αποτελέσματα με βάση τους δείκτες επιδόσεων για κάθε μέτρο εφαρμογής. Ωστόσο, οι δείκτες αυτοί δεν είναι εναρμονισμένοι σε επίπεδο ΕΕ και δεν έχουν χρησιμοποιηθεί για την εξαγωγή συμπερασμάτων στο πλαίσιο της παρούσας έκθεσης.
- Στοιχεία σχετικά με την παραγωγή και το διεθνές εμπόριο μελιού από την Eurostat[7], τη βάση δεδομένων Comtrade των Ηνωμένων Εθνών[8] και τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO)[9].

[4] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1221/97 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 1997, περί των γενικών κανόνων εφαρμογής για ενέργειες βελτίωσης της παραγωγής και της εμπορίας του μελιού (ΕΕ L 173 της 1.7.1997, σ. 1).

[5] Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2015/1366 της Επιτροπής, της 11ης Μαΐου 2015, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις ενισχύσεις στον τομέα της μελισσοκομίας (ΕΕ L 211 της 8.8.2015, σ. 3).

[6]Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2015/1368 της Επιτροπής, της 6ης Αυγούστου 2015, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις ενισχύσεις στον τομέα της μελισσοκομίας (ΕΕ L 211 της 8.8.2015, σ. 9).

[7] https://ec.europa.eu/eurostat.

[8] https://comtrade.un.org/.

Λεπτομερή στοιχεία και συνοπτικοί πίνακες σχετικά με την αγορά μελιού και τα εθνικά μελισσοκομικά προγράμματα διατίθενται στον ιστότοπο Europa της Επιτροπής[10].

3. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕ

3.1 Παραγωγή και τιμές

Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με την παραγωγή και τις τιμές στην ΕΕ καλύπτουν το 2017 και το 2018, τα οποία υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη το 2019 στο πλαίσιο των εθνικών μελισσοκομικών προγραμμάτων τους για την περίοδο 2020-2022. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλουν αντίστοιχα στοιχεία για την αγορά για το 2021 και το 2022 το 2023[11].

Παραγωγή

Από τα στοιχεία που κοινοποιήθηκαν το 2019 ενόψει των προγραμμάτων της περιόδου 2020-2022 για το 2018 προκύπτει ότι στην ΕΕ υπήρχαν περίπου 17,3 εκατομμύρια κυψέλες, τις οποίες διαχειρίζονταν 615 058 μελισσοκόμοι. Έκτοτε ο αριθμός των κυψελών έχει αυξηθεί σε 18,9 εκατομμύρια κυψέλες το 2020 και σε 20 εκατομμύρια το 2021. Τα πρόσφατα στοιχεία του 2018 σχετικά με τον αριθμό των μελισσοκόμων δείχνουν επίσης σημαντική αύξηση από το 2016, κατά το οποίο αναφέρθηκαν 568 194 μελισσοκόμοι για τα προγράμματα της περιόδου 2017-2019. Επισημαίνεται ωστόσο ότι δεν υπάρχει εναρμονισμένη μέθοδος για τον καθορισμό των μελισσοκόμων ούτε για τον τρόπο εκτίμησης του αριθμού των μελισσοκόμων, και η μεταβολή αυτού του αριθμού δεν αντικατοπτρίζει κατ' ανάγκη μια γενική τάση στον κλάδο.

Καθώς δεν έχουν υποβληθεί στοιχεία σχετικά με την παραγωγή από τα κράτη μέλη από το 2018, τα οποία παρασχέθηκαν στην προηγούμενη έκθεση της 17ης Δεκεμβρίου 2019[12], η παρούσα έκθεση βασίζεται σε στοιχεία του FAO. Σύμφωνα με τα εν λόγω στοιχεία, το 2020 η Ευρωπαϊκή Ένωση παρήγαγε 217 864 τόνους μελιού, κάτι που αναδεικνύει την ΕΕ ως τον δεύτερο μεγαλύτερο παραγωγό μελιού παγκοσμίως, μετά την Κίνα που παρήγαγε 458 100 τόνους. Από το 2018 η παραγωγή της ΕΕ έχει μειωθεί κατά περίπου 16 % σε σχέση με τους 258 610 τόνους στους οποίους ανερχόταν η προηγούμενη παραγωγή. Η ΕΕ δεν παράγει αρκετό μέλι για να καλύψει τη ζήτηση. Το 2020 ήταν κατά περίπου 60 % αυτάρκης[13], δηλαδή βρισκόταν περίπου στο ίδιο επίπεδο με το 2018. Ο κυριότερος προμηθευτής εισαγόμενου μελιού το 2020 ήταν η Ουκρανία (31 % των εισαγωγών) με δεύτερη την Κίνα (21 % των εισαγωγών).

Τιμές

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία που υπέβαλαν τα κράτη μέλη για το 2018, η μέση τιμή στην ΕΕ για το μέλι από διάφορα άνθη ανερχόταν σε 6,46 EUR/kg στην μονάδα παραγωγής και σε

[9] http://www.fao.org/home/en/.

[10] https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/animals-and-animal-products/animal-products/honey_el.

[11] Σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 15 παράγραφος 3 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2022/1475 της Επιτροπής, της 6ης Σεπτεμβρίου 2022, για τον καθορισμό λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την αξιολόγηση των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ και την παροχή πληροφοριών για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης (ΕΕ L 232 της 7.9.2022, σ. 8).

[12] COM_COM(2019)0635_EL.pdf (europa.eu).

[13] Ποσοστό αυτάρκειας = παραγωγή ΕΕ/(παραγωγή + εισαγωγές – εξαγωγές).

3,79 EUR/kg για πώληση χύμα σε επίπεδο χονδρικής. Οι τιμές του μελιού ποικίλλουν σημαντικά ανάλογα με το κράτος μέλος, την ποιότητα και το σημείο πώλησης. Σε σύγκριση με τα προηγούμενα αριθμητικά στοιχεία για το 2015, η μέση τιμή έχει παραμείνει ουσιαστικά αμετάβλητη. Ωστόσο, το μέσο κόστος παραγωγής έχει αυξηθεί από 3,21 EUR/kg το 2015 σε 3,90 EUR/kg το 2018, αφήνοντας ενδεχομένως μικρότερο περιθώριο κέρδους ανά παραγόμενο κιλό μελιού. Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη δεν αναφέρουν τις ποσότητες μελιού που πωλούνται είτε χύμα είτε στην μονάδα παραγωγής, είναι δύσκολο να υπολογιστεί το περιθώριο κέρδους που προκύπτει για τους παραγωγούς.

3.2 Εμπόριο[14]

Εισαγωγές

Το ποσοστό αυτάρκειας σε μέλι στην ΕΕ είναι μόλις 60 %. Το 2021 η ΕΕ εισήγαγε 173 403 τόνους μελιού συνολικής αξίας 406,1 εκατ. EUR. Η ΕΕ είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος εισαγωγέας μελιού παγκοσμίως, μετά τη Βόρεια Αμερική, και η Ουκρανία είναι ο κύριος προμηθευτής της. Από το 2019 οι εισαγωγές της ΕΕ από την Ουκρανία έχουν αυξηθεί από σχεδόν 44 523 τόνους το 2019 σε 53 777 τόνους το 2021. Κατά την ίδια περίοδο οι εισαγωγές από την Κίνα, τον δεύτερο μεγαλύτερο προμηθευτή της ΕΕ, αυξήθηκαν επίσης από 45 108 σε 48 109 τόνους, ενώ οι εισαγωγές από τον τρίτο και τον τέταρτο προμηθευτή, την Αργεντινή και το Μεξικό, μειώθηκαν από 21 269 τόνους και 18 205 τόνους αντίστοιχα το 2019, σε 14 396 και 15 486 τόνους το 2021.

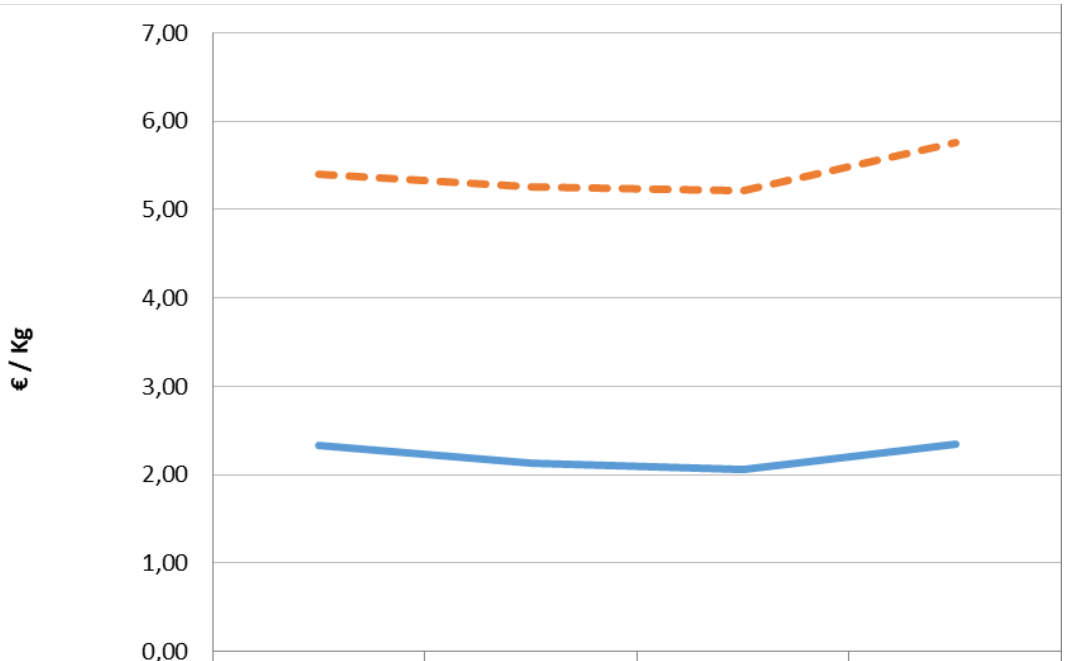
Το μέλι που εισάγεται από τρίτες χώρες είναι συνήθως φθηνότερο από το μέλι που παράγεται στην ΕΕ, και για το 2021 η μέση τιμή εισαγωγής ανερχόταν σε 2,34 EUR/kg.

Εξαγωγές

Ο όγκος των εξαγωγών της ΕΕ είναι πολύ χαμηλότερος σε σύγκριση με τις εισαγωγές. Το 2021 η ΕΕ εξήγαγε 25 421 τόνους μελιού συνολικής αξίας 146,4 εκατ. EUR, ποσό που αντιπροσωπεύει περίπου το 15 % των εισαγωγών της ΕΕ κατ' όγκο. Οι κυριότερες αγορές για το μέλι της ΕΕ είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ελβετία, η Σαουδική Αραβία, οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία. Το 2021 η μέση τιμή εξαγωγής ήταν 5,76 EUR/kg.

Διάγραμμα 1: Μέσες τιμές μελιού που εισάγεται και εξάγεται από την ΕΕ

[14] Πηγή δεδομένων σχετικά με το εμπόριο: Βάση δεδομένων Comext της Eurostat, https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/el/content/kalosorisate-stoys-hristes-toy-grafeioy-ypostirixis-gia-emporio-access2markets.

	2018	2019	2020	2021
Μέση τιμή εισαγωγής	2,33	2,13	2,06	2,34
Μέση τιμή εξαγωγής	5,40	5,26	5,21	5,76

Πηγή: Βάση δεδομένων Comext της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης

4. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

4.1 Νομική βάση

Η νομική βάση για τα εθνικά μελισσοκομικά προγράμματα της περιόδου 2020-2022 είναι τα άρθρα 55 έως 57 του κανονισμού ΚΟΑ, που συμπληρώνονται από:

- τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2015/1366 της Επιτροπής, που τροποποιήθηκε με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2021/580 της Επιτροπής[15] και
- τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2015/1368 της Επιτροπής, που τροποποιήθηκε με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2021/166 της Επιτροπής[16].

Τα προγράμματα για τα μελισσοκομικά έτη 2020-2022, καθώς και η χρηματοδότησή τους, εγκρίθηκαν με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/974 της Επιτροπής της 12ης Ιουνίου 2019[17]. Τα προγράμματα αυτά τροποποιήθηκαν το 2021 με σκοπό την παράτασή τους έως το τέλος του 2022 και την αύξηση του ετήσιου προϋπολογισμού από 40 εκατ. EUR σε 60 εκατ. EUR (που

[15] Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2021/580 της Επιτροπής, της 1ης Φεβρουαρίου 2021, για την τροποποίηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2015/1366 όσον αφορά τη βάση για την κατανομή της χρηματοδοτικής συνεισφοράς στον τομέα της μελισσοκομίας (ΕΕ L 124 της 12.4.2021. σ. 1).

[16]Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/166 της Επιτροπής, της 10ης Φεβρουαρίου 2021, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/1368 όσον αφορά την παράταση των εθνικών προγραμμάτων στον τομέα της μελισσοκομίας (ΕΕ L 48 της 11.2.2021, σ. 1).

[17]Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/974 της Επιτροπής, της 12ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την έγκριση των εθνικών προγραμμάτων για τη βελτίωση της παραγωγής και εμπορίας μελισσοκομικών προϊόντων που υποβάλλουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2019) 4177] (ΕΕ L 157 της 14.6.2019, σ. 28).

αντιπροσωπεύουν τη συνεισφορά της ΕΕ). Τα τροποποιημένα προγράμματα εγκρίθηκαν με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2021/974 της Επιτροπής της 9ης Ιουνίου 2021[18].

4.2 Στόχοι και μέτρα

Ο βασικός στόχος των προγραμμάτων είναι η βελτίωση των γενικών συνθηκών παραγωγής και εμπορίας μελισσοκομικών προϊόντων στην ΕΕ. Η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ του 2013 επέφερε αλλαγές στα προγράμματα με στόχο την προσαρμογή των επιλέξιμων μέτρων στις ανάγκες του τομέα και τη βελτίωση της κατανομής του προϋπολογισμού της ΕΕ μέσω της βελτίωσης των μεθόδων που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη για την εκτίμηση του αριθμού των κυψελών στην επικράτειά τους. Τα επιλέξιμα μέτρα για τα προγράμματα της περιόδου 2020-2022 αποτελούν συνέχεια των ίδιων μέτρων που είναι διαθέσιμα για τα προγράμματα της περιόδου 2017-2019 και περιγράφονται κατωτέρω.

α) **Τεχνική βοήθεια προς μελισσοκόμους και οργανώσεις μελισσοκόμων.** Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν το μέτρο αυτό για τη χρηματοδότηση της κατάρτισης, τη διοργάνωση μαθημάτων και την εκτύπωση εκπαιδευτικών φυλλαδίων, καθώς και για την αγορά τεχνικού εξοπλισμού για την παραγωγή και την πρώτη μεταποίηση του μελιού και για την παροχή ειδικής στήριξης σε νέους μελισσοκόμους.

β) **Καταπολέμηση των εισβολέων στις κυψέλες και των ασθενειών, ιδιαίτερα της βαρρόας.** Το πεδίο εφαρμογής αυτού του μέτρου επεκτάθηκε ήδη στα προηγούμενα προγράμματα για την καταπολέμηση άλλων εισβολέων στις κυψέλες και ασθενειών, επιπλέον της βαρρόας, όπως π.χ. της ασιατικής σφήκας (*Vespa velutina*) και του μικρού κάνθαρου των κυψελών (*Aethina tumida*). Ωστόσο, τα περισσότερα προγράμματα εξακολουθούν να επικεντρώνονται στην καταπολέμηση της βαρρόας μέσω της στήριξης δράσεων για τη μείωση του παρασιτικού φορτίου και της ενημέρωσης των μελισσοκόμων σχετικά με την ανάγκη και τις μεθόδους καταπολέμησης του ακάρεως βαρρόα.

γ) **Εξορθολογισμός της εποχιακής μετακίνησης.** Στήριξη δράσεων για την ενίσχυση της διαχείρισης της εποχιακής μετακίνησης, όπως εργασίες για την ταυτοποίηση των κυψελών και των πλαισίων, διαχείριση μητρώου νομαδικής μελισσοκομίας, επενδύσεις σε υλικά και εξοπλισμό που διευκολύνουν την εποχιακή μετακίνηση και τη σύνταξη χαρτών με τις ποικιλίες ανθέων.

δ) **Μέτρα στήριξης των εργαστηρίων ανάλυσης μελισσοκομικών προϊόντων με στόχο τη διευκόλυνση των μελισσοκόμων στην εμπορία και αναβάθμιση της αξίας των προϊόντων τους.** Το πεδίο εφαρμογής αυτού του μέτρου (παρότι χρησιμοποιείται κυρίως για τη χρηματοδότηση των αναλύσεων των φυσικοχημικών ιδιοτήτων του μελιού) καλύπτει επίσης και άλλα μελισσοκομικά προϊόντα[19], όπως ο βασιλικός πολτός, η γύρη, η πρόπολη και το κερί από μέλισσες. Οι πληροφορίες

[18]Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2021/974 της Επιτροπής, της 9ης Ιουνίου 2021, σχετικά με την έγκριση των τροποποιημένων εθνικών προγραμμάτων για τη βελτίωση της παραγωγής και εμπορίας μελισσοκομικών προϊόντων που υποβάλλουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2021) 4021] (ΕΕ L 215 της 17.6.2021, σ. 37).

[19] Τα προϊόντα μελισσοκομίας που καλύπτονται από τα μελισσοκομικά προγράμματα παρατίθενται στο παράρτημα I μέρος XXII του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 και είναι το μέλι, ο βασιλικός πολτός, η πρόπολη, η γύρη και το κερί από μέλισσες.

αυτές παρέχουν τη δυνατότητα στους μελισσοκόμους να διαθέτουν με βελτιωμένο τρόπο τα προϊόντα στην αγορά και να αναβαθμίζουν την αξία των προϊόντων τους.

ε) **Μέτρα για τη στήριξη της ανασύστασης του μελισσοκομικού κεφαλαίου.** Το μέτρο παρέχει βοήθεια για την κάλυψη των απωλειών μελισσών, εμποδίζοντας έτσι τη μείωση της παραγωγής. Η χρηματοδότηση χρησιμοποιείται κυρίως για την αγορά αποικιών μελισσών, βασιλισσών ή νέων κυψελών και για την προώθηση της παραγωγής βασιλισσών μελισσών, ιδίως αυτοχθόνων φυλών.

στ) **Συνεργασία με ειδικευμένους φορείς για την υλοποίηση προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας στον τομέα της μελισσοκομίας και των μελισσοκομικών προϊόντων.** Το μέτρο αυτό δίνει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να χρηματοδοτούν ειδικά ερευνητικά έργα που αποσκοπούν στη βελτίωση της μελισσοκομίας, της παραγωγής ή της ποιότητας του μελιού, και να διαδίδουν τα αποτελέσματα των εν λόγω έργων.

ζ) **Παρακολούθηση της αγοράς.** Η εν λόγω στήριξη χρηματοδοτεί την παρακολούθηση της αγοράς των μελισσοκομικών προϊόντων και των τιμών με σκοπό να συμβάλει στη βελτίωση των συνθηκών παραγωγής και να στηρίξει τις εθνικές στρατηγικές για την παρακολούθηση της αγοράς.

η) **Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων με σκοπό την καλύτερη αξιοποίηση των προϊόντων στην αγορά.** Το μέτρο αυτό χρηματοδοτεί δράσεις στήριξης για την προώθηση στην αγορά του μελιού, καθώς και άλλων μελισσοκομικών προϊόντων.

4.3 Προϋπολογισμός της ΕΕ για τα εθνικά μελισσοκομικά προγράμματα και ποσοστά χρησιμοποίησής τους

Τα κονδύλια της ΕΕ που κατανέμονται στον μελισσοκομικό τομέα αυξήθηκαν από 36 εκατ. EUR ανά έτος για τα μελισσοκομικά προγράμματα της περιόδου 2017-2019 σε 40 εκατ. EUR[20] ανά έτος για τα προγράμματα της περιόδου 2020-2022. Αυτά τροποποιήθηκαν το 2021 προκειμένου να παραταθεί η διάρκειά τους και να αυξηθεί το κονδύλιο του προϋπολογισμού σε 60 εκατ. EUR από το 2021.

Η συνεισφορά της ΕΕ στα μελισσοκομικά προγράμματα αντιστοιχεί στο 50 % των δαπανών που βαρύνουν τα κράτη μέλη. Για τα μελισσοκομικά έτη 2020-2022, διατέθηκε χρηματοδότηση ύψους 318,9 εκατ. EUR[21] για τα εθνικά μελισσοκομικά προγράμματα στην ΕΕ, ποσό που υπερβαίνει κατά 48 % τη διαθέσιμη χρηματοδότηση για την περίοδο 2017-2019. Το ήμισυ του ποσού αυτού αντιστοιχεί στη συνεισφορά της ΕΕ και το υπόλοιπο ήμισυ στη συγχρηματοδότηση των κρατών μελών.

Μολονότι η χρηματοδότηση δεν αξιοποιήθηκε πλήρως, το ποσοστό απορρόφησης εξακολούθησε να είναι σχετικά υψηλό τόσο το 2019 όσο και το 2020, αλλά μειώθηκε σημαντικά το 2021. Η εν λόγω μείωση του ποσοστού χρήσης το 2021 μπορεί να εξηγηθεί από τη σημαντική αύξηση των πιστώσεων του προϋπολογισμού και τη σχετικά καθυστερημένη τροποποίηση των προγραμμάτων απορρόφησης αυτών των κονδυλίων, όπως κοινοποιήθηκαν τον Μάρτιο του 2021 και εγκρίθηκαν τον Ιούνιο του 2021. Μολονότι τα κράτη μέλη ενημερώθηκαν σχετικά με τις επικείμενες αλλαγές το 2020 και

[20] Συνολική συνεισφορά της ΕΕ για την ΕΕ των 28, συμπεριλαμβανομένου του Ηνωμένου Βασιλείου.
[21] Συνολικό ποσό για την ΕΕ των 27, εξαιρουμένου του Ηνωμένου Βασιλείου.

ενθαρρύνθηκαν να μεγιστοποιήσουν την απορρόφηση των κονδυλίων το 2021, αρκετά κράτη μέλη αντιμετώπισαν δυσκολίες όσον αφορά την απορρόφηση των αυξημένων κονδυλίων, ιδίως εκείνα που έλαβαν σημαντικά υψηλότερη χρηματοδότηση σε σχέση με το 2019. Στην πραγματικότητα, ενώ το 2020 21 κράτη μέλη σημείωσαν ποσοστό απορρόφησης 80 % και άνω, και μόνον 6 σημείωσαν ποσοστό κάτω του 80 %· το 2021 μόνον 11 κράτη μέλη σημείωσαν ποσοστό απορρόφησης 80 % και άνω, και 16 κάτω του 80 %. Ο πίνακας 1 συνοψίζει το ποσοστό της ΕΕ όσον αφορά τη χρηματοδότηση και εκτέλεση των μελισσοκομικών προγραμμάτων κατά την περίοδο 2020-2022 και το μελισσοκομικό έτος 2019 (για το οποίο δεν προέκυψαν διαθέσιμα στοιχεία κατά τον χρόνο δημοσίευσης της τελευταίας έκθεσης της 17ης Δεκεμβρίου 2019).

Πίνακας 1: Ποσοστό ενωσιακής χρηματοδότησης και εκτέλεσης των μελισσοκομικών προγραμμάτων

Κονδύλια της ΕΕ διαθέσιμα για	Μελισσοκομικό έτος 2019 προγράμματα περιόδου 2017-2019	Μελισσοκομικό έτος 2020 προγράμματα περιόδου 2020-2022	Μελισσοκομικό έτος 2021 προγράμματα περιόδου 2020-2022	2022 Μελισσοκομικό έτος προγράμματα περιόδου 2020-2022	Οικονομικό έτος 2023 για παρεμβάσεις στον τομέα της μελισσοκομίας στο πλαίσιο των στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ για την περίοδο Ιανουαρίου–Οκτωβρίου 2023
σε EUR	36 000 000	39 441 410[22]	60 000 000	60 000 000	60 000 000[23]
Ποσό κονδυλίων της ΕΕ που χρησιμοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη σε EUR*	33 757 308	35 947 262	46 772 973	Προς κοινοποίηση έως την 31η Δεκεμβρίου 2023	Προς κοινοποίηση έως τη 15η Ιουνίου 2024
Ποσοστό εκτέλεσης	94 %	91 %	78 %		

**Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης των κρατών μελών που υποβλήθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1368.*

[22] Συνεισφορά της ΕΕ για την ΕΕ των 27, εξαιρουμένου του Ηνωμένου Βασιλείου.

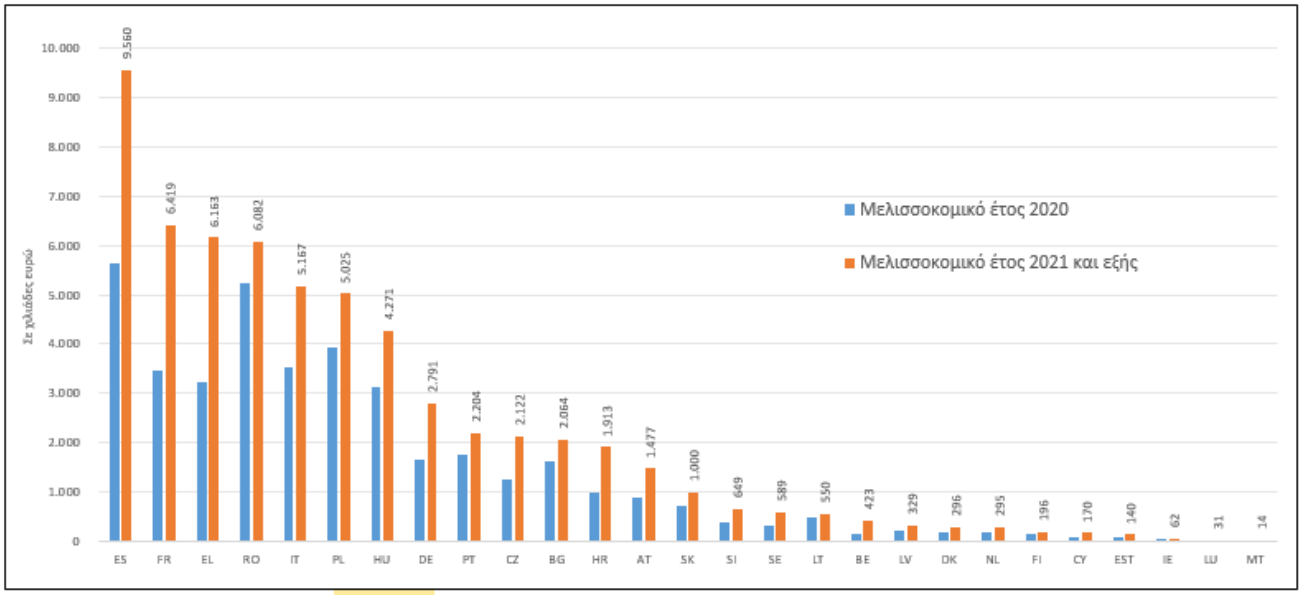
[23] Ο προϋπολογισμός για το οικονομικό έτος 2023 μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την πληρωμή των μέτρων που υλοποιήθηκαν από την 1η Αυγούστου 2022 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022, όπως εξηγείται στο σημείο 6.

4.4 Κατανομή της συνεισφοράς της ΕΕ ανά κράτος μέλος

Οι κανόνες σχετικά με τον υπολογισμό της κατανομής της συνεισφοράς της ΕΕ στα μελισσοκομικά προγράμματα, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2015/1366 της Επιτροπής, βασίζονται στο ποσοστό κυψελών που κοινοποιεί κάθε κράτος μέλος που συμμετέχει στο πρόγραμμα, σε συνδυασμό με μια καθορισμένη ελάχιστη συνεισφορά της ΕΕ ύψους 25 000 EUR ανά πρόγραμμα. Ωστόσο, εάν ένα κράτος μέλος ζητήσει μικρότερο ποσό από εκείνο που δικαιούται βάσει του ποσοστού των κυψελών του, η υπόλοιπη χρηματοδότηση της ΕΕ μπορεί να διανεμηθεί σε άλλα κράτη μέλη που έχουν ζητήσει μεγαλύτερο ποσό σε σχέση με το θεωρητικό ποσοστό χρηματοδότησης που τους αναλογεί.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1366, η κατανομή των ενωσιακών κονδυλίων στα μελισσοκομικά προγράμματα της περιόδου 2020-2022 που κοινοποιήθηκαν το 2019 έγινε βάσει του αριθμού των κυψελών που κοινοποίησαν τα κράτη μέλη το 2017 και το 2018. Από το 2021 και έπειτα οι αυξημένες συνεισφορές της ΕΕ κατανεμήθηκαν όπως ορίζεται στο παράρτημα 10 του κανονισμού για τα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ [κανονισμός (ΕΕ) 2021/2115][24]. Τα κονδύλια αυτά υπολογίστηκαν με βάση τον αριθμό των κυψελών που κοινοποίησαν το 2013 τα κράτη μέλη στα μελισσοκομικά τους προγράμματα για την περίοδο 2014-2016, όπως προσαρμόστηκαν με βάση τις αιτήσεις για χρηματοδότηση κατά την περίοδο προγραμματισμού 2017-2019[25].

Διάγραμμα 2: Κατανομή της συνεισφοράς της ΕΕ ανά κράτος μέλος για τα μελισσοκομικά έτη 2020-2022

[24] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 (ΕΕ L 435 της 6.12.2021, σ. 1).

[25] Άρθρο 1 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2021/580 της Επιτροπής.

Πηγή: Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/974 της Επιτροπής (για το 2020) και εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2021/974 της Επιτροπής (για το 2021 και το 2022).

4.5 Δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν ανά είδος μέτρου

Σύμφωνα με το άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1368, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να κοινοποιούν έως τις 15 Μαρτίου κάθε έτους ετήσια έκθεση εκτέλεσης που καλύπτει το προηγούμενο μελισσοκομικό έτος. Οι δύο πρώτες ετήσιες εκθέσεις, που αφορούν τα μελισσοκομικά έτη 2020[26] και 2021[27], κοινοποιήθηκαν το 2021 και το 2022, αντίστοιχα. Η ανάλυση των δαπανών ανά είδος μέτρου για το μελισσοκομικό έτος 2021 απεικονίζεται στο κατωτέρω κυκλικό διάγραμμα (*διάγραμμα 3*). Για λόγους σύγκρισης, στο διάγραμμα 4 παρουσιάζεται μια παρόμοια ανάλυση ανά είδος μέτρου για το μελισσοκομικό έτος 2020, από την οποία προκύπτει ότι η συνολική κατανομή, μετρούμενη ως ποσοστό, ήταν παρόμοια.

Το 2021 δύο μέτρα (**τεχνική βοήθεια** και **καταπολέμηση των εισβολέων στις κυψέλες**) αντιπροσώπευαν το 54 % της διαθέσιμης χρηματοδότησης. Το 2020, όπως και τα προηγούμενα έτη, το ποσοστό συνδυασμού των εν λόγω μέτρων πλησίαζε το 60 %. Αυτό αντικατοπτρίζει τη συνεχή ανάγκη για αναβάθμιση των δεξιοτήτων των μελισσοκόμων και επενδύσεις σε μελισσοκομικό εξοπλισμό που υποστηρίζονται στο πλαίσιο του μέτρου Α (τεχνική βοήθεια), και για μελισσοκομικές πρακτικές με σκοπό την καταπολέμηση των ασθενειών και των εισβολέων στις κυψέλες που υποστηρίζονται στο πλαίσιο του μέτρου Β (καταπολέμηση των εισβολέων και των ασθενειών στις κυψέλες).

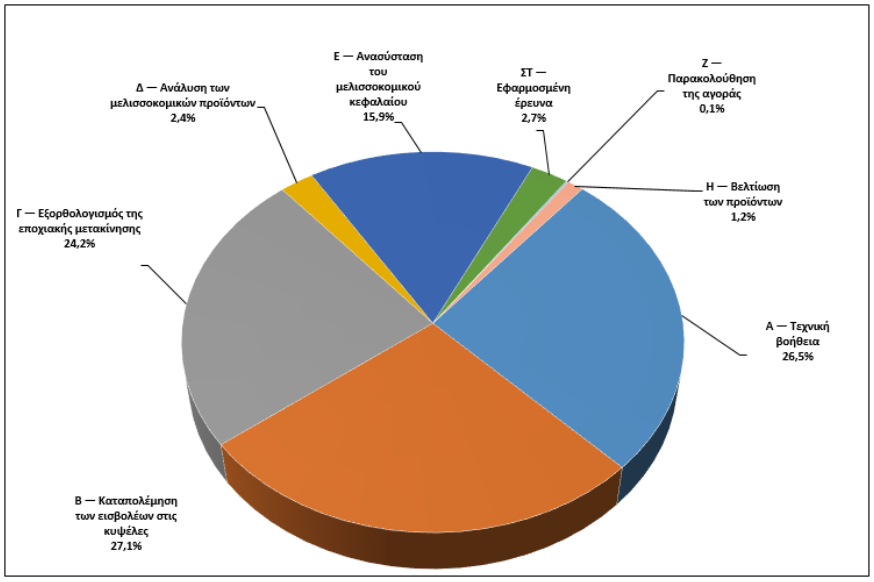
Όπως και τα προηγούμενα έτη, τα επόμενα δύο δημοφιλέστερα μέτρα ήταν ο **εξορθολογισμός της εποχιακής μετακίνησης** και η **ανασύσταση του μελισσοκομικού κεφαλαίου**, που αντιπροσώπευαν το 40 % των συνολικών δαπανών στο σύνολο των κρατών μελών το 2021 και το 34 % το 2020. Σε ορισμένα κράτη μέλη, η εποχιακή μετακίνηση αποτελεί βασική μελισσοκομική πρακτική, αναγκαία για την κάλυψη των διατροφικών αναγκών των μελισσών κατά τη διάρκεια ολόκληρης της μελισσοκομικής περιόδου και για την κάλυψη των αναγκών επικονίασης.

Τα μέτρα για τη διεξαγωγή **εφαρμοσμένης έρευνας** και **ανάλυσης του μελιού** κατατάχθηκαν στην 5η και την 6η θέση όσον αφορά τη στήριξη, λαμβάνοντας το 2,7 % και το 2,4 % της διαθέσιμης χρηματοδότησης το 2021.

Τα μέτρα αναφορικά με τη στήριξη της **βελτίωσης των προϊόντων** και της **παρακολούθησης της αγοράς**, τα οποία θεσπίστηκαν για πρώτη φορά στο πλαίσιο του προγράμματος για την περίοδο 2017-2019, έλαβαν συνολικά λιγότερο από το 2 % της χρηματοδότησης τόσο το 2020 όσο και το 2021.

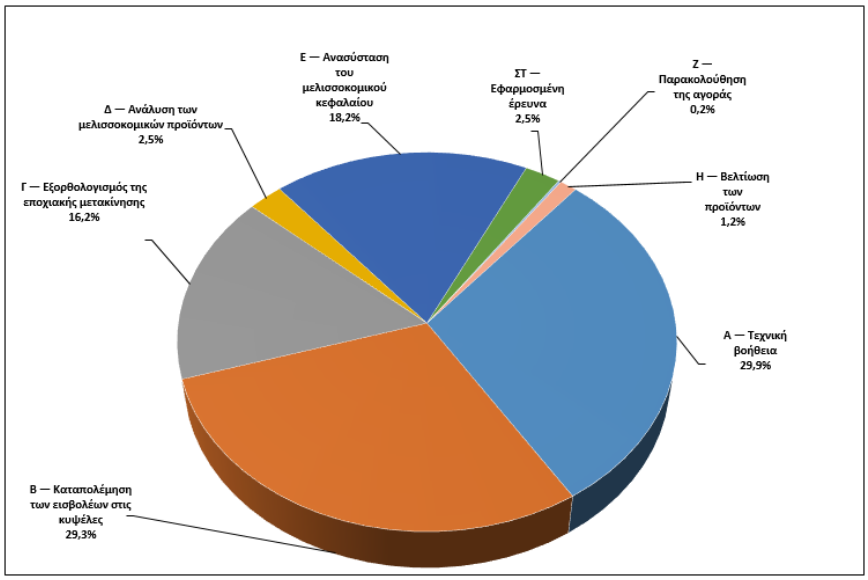
[26] Χρονική περίοδος από την 1η Αυγούστου 2019 έως την 31η Ιουλίου 2020.
[27] Χρονική περίοδος από την 1η Αυγούστου 2020 έως την 31η Ιουλίου 2021.

Διάγραμμα 3: Δαπάνες σε ποσοστό ανά μέτρο κατά το μελισσοκομικό έτος 2021

Πηγή: Ετήσια έκθεση υλοποίησης των κρατών μελών για το 2021.

Διάγραμμα 4: Δαπάνες σε ποσοστό ανά μέτρο κατά το μελισσοκομικό έτος 2020

Πηγή: Ετήσια έκθεση υλοποίησης των κρατών μελών για το 2020.

5. ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΚΥΨΕΛΩΝ

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2015/1366 της Επιτροπής, από το 2017 τα κράτη μέλη που υποβάλλουν μελισσοκομικά προγράμματα πρέπει να κοινοποιούν στην Επιτροπή, σε ετήσια βάση, τον αριθμό των έτοιμων προς διαχείμαση κυψελών στην επικράτειά τους.

Επιπλέον, τα κράτη μέλη όφειλαν δυνάμει του άρθρου 2 του εν λόγω κανονισμού να διαθέτουν αξιόπιστη μέθοδο για τον καθορισμό του αριθμού αυτού, ο οποίος έπρεπε να περιγράφεται στα μελισσοκομικά τους προγράμματα. Ο εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός εκδόθηκε το 2015, με βάση την εξουσιοδότηση που χορηγήθηκε δυνάμει του άρθρου 56 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού ΚΟΑ, και καθόρισε τη βάση για την κατανομή της χρηματοδοτικής συνεισφοράς της ΕΕ στα μελισσοκομικά προγράμματα των κρατών μελών, με βάση τον αριθμό των κυψελών.

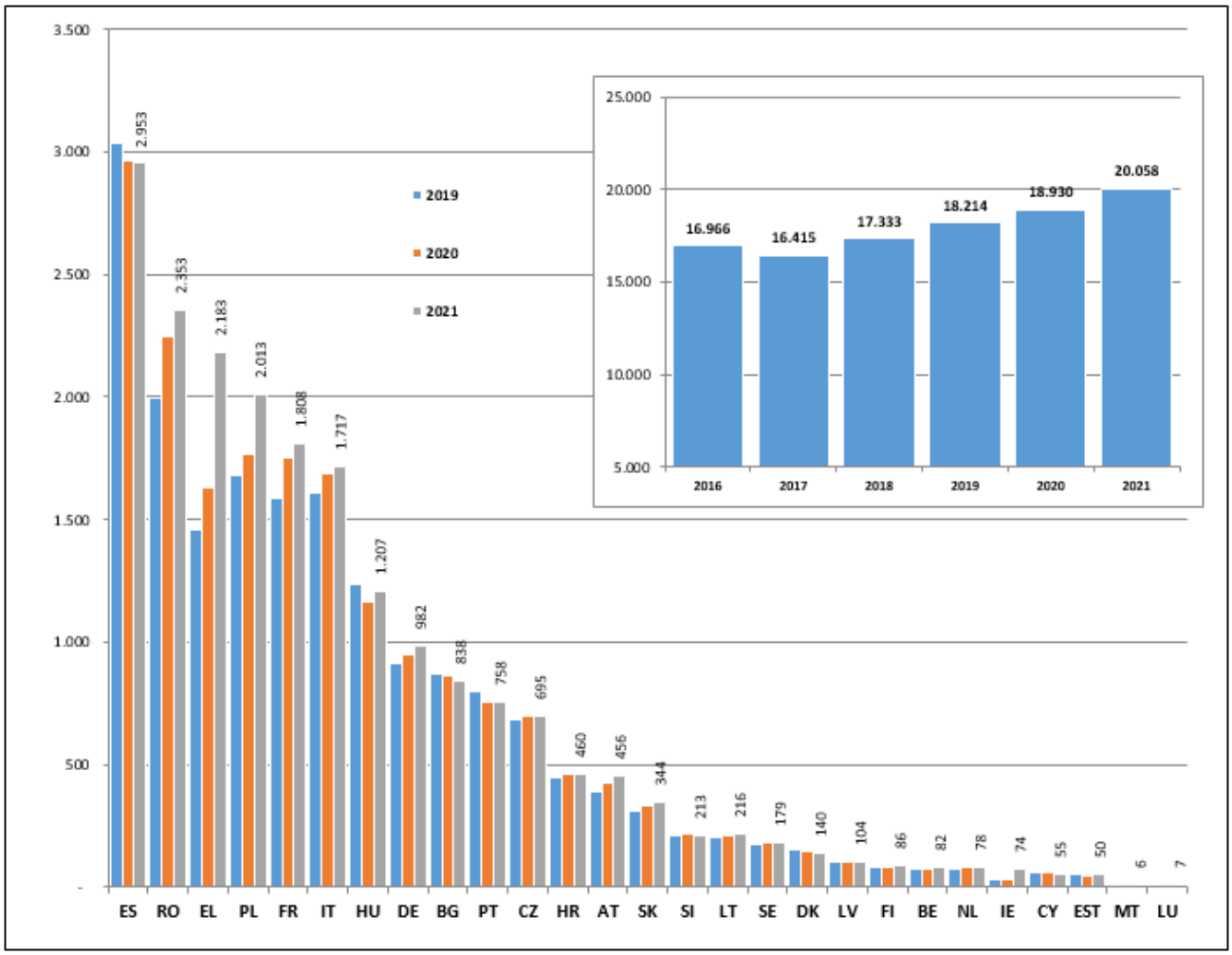
Προέβλεψε επίσης ότι ως «κυψέλη» νοείται «*... η μονάδα που περιλαμβάνει αποικία μελισσών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή μελιού, άλλων μελισσοκομικών προϊόντων ή γενετικό υλικό των μελισσών, και όλα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την επιβίωσή της*».

Μολονότι η ετήσια χρηματοδότηση προς τα κράτη μέλη στα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ δεν θα βασίζεται πλέον στον αριθμό των κυψελών που έχουν κοινοποιηθεί, είναι ακόμα σημαντικό να γνωρίζουμε τον αριθμό των κυψελών στα κράτη μέλη. Οι πληροφορίες αυτές είναι απαραίτητες για την παρακολούθηση των εξελίξεων στον τομέα, την αξιολόγηση του αντικτύπου της στήριξης, καθώς και για την ενημέρωση των Ευρωπαίων πολιτών. Στο πλαίσιο των μελλοντικών σχεδίων της ΚΓΠ σύμφωνα με τα άρθρα 36 έως 38 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/126[28], τα κράτη μέλη υποχρεούνται να περιλαμβάνουν στο στρατηγικό τους σχέδιο περιγραφή μιας αξιόπιστης μεθόδου για τον υπολογισμό του αριθμού των κυψελών που είναι έτοιμες για διαχείμαση και να κοινοποιούν τον αριθμό των κυψελών έως τις 15 Ιουνίου κάθε έτους. Οι εν λόγω μέθοδοι υπολογισμού που αναφέρθηκαν από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο τόσο των προγραμμάτων για την περίοδο 2020-2022 όσο και των στρατηγικών σχεδίων παραμένουν σχετικά αμετάβλητες σε σχέση με τις πρώτες μεθόδους που αναφέρθηκαν στα μελισσοκομικά προγράμματα για την περίοδο 2017-2019, οι οποίες περιγράφονται στην προηγούμενη έκθεση της 17ης Δεκεμβρίου 2019.

Καθώς δεν υπήρχε εναρμονισμένος κανόνας που να διέπει τα εν λόγω θέματα πριν από την εφαρμογή της εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση πράξης, δεν μπορεί να γίνεται άμεση σύγκριση του αριθμού των κυψελών που κοινοποιήθηκαν πριν από την εφαρμογή της το 2017 με τον αριθμό των κυψελών που κοινοποιήθηκαν μετά τις 15 Μαρτίου 2017. Ωστόσο, η μακροπρόθεσμη ιστορική τάση δείχνει ότι ο αριθμός των κυψελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση αυξάνεται κάθε έτος, όπως δείχνει το διάγραμμα 5. Αυτή η θετική τάση καταγράφεται στο σύνολο σχεδόν των κρατών μελών.

[28]Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2022/126 της Επιτροπής, της 7ης Δεκεμβρίου 2021, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με πρόσθετες απαιτήσεις για ορισμένους τύπους παρέμβασης που καθορίζονται από τα κράτη μέλη στα στρατηγικά τους σχέδια για την ΚΓΠ για την περίοδο 2023 έως 2027 δυνάμει του εν λόγω κανονισμού, καθώς και με κανόνες σχετικά με την αναλογία για το πρότυπο 1 της καλής γεωργικής και περιβαλλοντικής κατάστασης των εκτάσεων (ΚΓΠΚ) (ΕΕ L 20 της 31.1.2022, σ. 52).

Διάγραμμα 5: Εξέλιξη του αριθμού των κυψελών στην ΕΕ σε χιλιάδες

Πηγή: Ετήσια κοινοποίηση από τα κράτη μέλη του αριθμού των κυψελών που είναι έτοιμες για διαχείμαση στην επικράτειά τους.

6. Η ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ ΣΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΗΣ ΚΓΠ ΜΕΤΑ ΤΟ 2022

Από το 2023 η ενίσχυση του τομέα της μελισσοκομίας θα χορηγείται μέσω μελισσοκομικών παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται στα εθνικά στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ. Ενώ στο πλαίσιο του κανονισμού ΚΟΑ, η υλοποίηση μελισσοκομικών προγραμμάτων ήταν εθελοντική για τα κράτη μέλη, από το 2023 θα γίνει υποχρεωτική. Η συμπερίληψη της μελισσοκομίας στα σχέδια της ΚΓΠ θα αυξήσει την προβολή του τομέα και θα διασφαλίσει τη συνεκτίμηση της συμβολής του στους συνολικούς στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής.

Η χρηματοδότηση για τις μελισσοκομικές παρεμβάσεις, όπως ορίζεται στο παράρτημα X του κανονισμού για τα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ, θα παραμείνει αμετάβλητη από το 2023 έως το 2025, στα 60 εκατ. EUR ανά οικονομικό έτος. Ο προϋπολογισμός για το 2023 θα καλύψει τόσο τις

μελισσοκομικές παρεμβάσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο των στρατηγικών σχεδίων (και καταβάλλονται κατά την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2023 έως τις 15 Οκτωβρίου 2023) όσο και τα μελισσοκομικά μέτρα που υλοποιούνται από την 1 Αυγούστου 2022 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022 στο πλαίσιο των τρεχόντων μελισσοκομικών προγραμμάτων (και καταβάλλονται κατά την περίοδο από τις 16 Οκτωβρίου 2022 έως τις 15 Οκτωβρίου 2023). Ομοίως, τα χρηματοδοτικά κονδύλια για τα επόμενα οικονομικά έτη θα καλύψουν τις δαπάνες για τις μελισσοκομικές παρεμβάσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο των στρατηγικών σχεδίων, καθώς και τυχόν εναπομένουσες δαπάνες για τα μελισσοκομικά μέτρα που υλοποιούνται στο πλαίσιο των τρεχόντων μελισσοκομικών προγραμμάτων. Ορισμένα κράτη μέλη θα κάνουν πράγματι χρήση των χρηματοδοτικών κονδυλίων του 2023 για την πληρωμή των μέτρων που υλοποιήθηκαν κατά τους τελευταίους 5 μήνες του 2022, όπως επισημαίνεται στα στρατηγικά τους σχέδια. Μια άλλη αλλαγή που εισήχθη στα στρατηγικά σχέδια δίνει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να αυξήσουν το ποσοστό συγχρηματοδότησης από το ελάχιστο υποχρεωτικό 50 % έως το 70 % με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση του προϋπολογισμού τους. Τρία κράτη μέλη (BG, IT και LU) έχουν επιλέξει να το πράξουν αυτό· τα υπόλοιπα συνεχίζουν με το υποχρεωτικό ελάχιστο ποσοστό συγχρηματοδότησης του 50 %.

Τα κράτη μέλη, κατά τον καθορισμό των οικείων μελισσοκομικών παρεμβάσεών για την περίοδο 2023-2027 στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδίου, πρέπει να επιδιώκουν την επίτευξη τουλάχιστον ενός από τους ειδικούς στόχους της ΚΓΠ [άρθρο 6 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115].

Ομοίως με τα τρέχοντα προγράμματα, η στήριξη της μελισσοκομίας θα παρασχεθεί μέσω μιας σειράς παρεμβάσεων που θα καταρτιστούν από τα κράτη μέλη σε συνεργασία με εκπροσώπους οργανώσεων του τομέα της μελισσοκομίας. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν μεταξύ επτά τύπων παρεμβάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 55 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 και απαριθμούνται κατωτέρω, οι οποίες μεταφέρονται από προηγούμενα μέτρα στο πλαίσιο του κανονισμού ΚΟΑ και διευρύνουν περαιτέρω το πεδίο εφαρμογής της παρεχόμενης στήριξης. Αυτά είναι τα εξής:

α) συμβουλευτικές υπηρεσίες, τεχνική βοήθεια, κατάρτιση, ενημέρωση και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, μεταξύ άλλων μέσω δικτύωσης, για μελισσοκόμους και οργανώσεις μελισσοκόμων·

β) επενδύσεις σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία, καθώς και άλλες δράσεις, μεταξύ άλλων για:

i) την καταπολέμηση των εισβολέων στις κυψέλες και των νόσων των μελισσών, ιδίως της βαρόασης·
ii) την πρόληψη των ζημιών που προκαλούνται από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα και την προώθηση της ανάπτυξης και χρήσης πρακτικών διαχείρισης προσαρμοσμένων στις μεταβαλλόμενες κλιματικές συνθήκες·
iii) την ανανέωση των κυψελών στην Ένωση, συμπεριλαμβανομένης της ανασύστασης του μελισσοκομικού κεφαλαίου·
iv) τον εξορθολογισμό της εποχιακής μετακίνησης·

γ) δράσεις στήριξης εργαστηρίων για την ανάλυση των μελισσοκομικών προϊόντων, των απωλειών ή της μείωσης της παραγωγικότητας των μελισσών και των δυνητικά τοξικών για τις μέλισσες ουσιών·

δ) δράσεις για τη διατήρηση ή την αύξηση του υφιστάμενου αριθμού κυψελών στην Ένωση, συμπεριλαμβανομένης της αναπαραγωγής μελισσών·

ε) συνεργασία με ειδικευμένους φορείς για την υλοποίηση προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας στον τομέα της μελισσοκομίας και των μελισσοκομικών προϊόντων·

στ) προώθηση, επικοινωνία και εμπορία, συμπεριλαμβανομένων δράσεων παρακολούθησης της αγοράς και δραστηριοτήτων που αποσκοπούν ιδίως στην ευαισθητοποίηση των καταναλωτών σχετικά με την ποιότητα των μελισσοκομικών προϊόντων·

ζ) δράσεις για τη βελτίωση της ποιότητας του προϊόντος.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η σημασία της ενίσχυσης του τομέα της μελισσοκομίας αναγνωρίζεται από όλους στην ΕΕ, από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τις εθνικές και περιφερειακές αρχές έως το ευρύ κοινό. Παρότι σε εθελοντικό επίπεδο, όλα τα κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει μελισσοκομικά προγράμματα τα τελευταία έτη σε στενή συνεργασία με τον τομέα και τους εκπροσώπους του. Η συμπερίληψη της ενίσχυσης της μελισσοκομίας στα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ ως υποχρεωτική συνιστώσα για όλα τα κράτη μέλη υπογραμμίζει περαιτέρω τη σημασία του τομέα και αναδεικνύει τη συμβολή του στους ειδικούς στόχους της ΚΓΠ, ιδίως όσον αφορά την ενίσχυση της βιοποικιλότητας και τη διαφύλαξη των οικοτόπων. Αναγνωρίζει επίσης την πολύτιμη στήριξη που παρέχεται μέσω αυτών των προγραμμάτων για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων προκλήσεων στον τομέα της μελισσοκομίας που επιδεινώνονται από την κλιματική αλλαγή.

Το εύρος των μέτρων έχει αυξηθεί με την πάροδο των ετών, ιδίως με τα τελευταία είδη παρεμβάσεων που εισήχθησαν στον κανονισμό για τα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ. Οι παρεμβάσεις αυτές επεκτείνονται και βελτιώνουν τα προηγούμενα μέτρα, παρέχοντας ένα ευρύτερο πεδίο πιθανών δράσεων για την κάλυψη των αναγκών του τομέα σε όλα τα κράτη μέλη. Σε συνδυασμό με αυτό, η σημαντική αύξηση της χρηματοδότησης από το 2021 και το περιθώριο που παρέχεται στα κράτη μέλη να αυξήσουν την εθνική τους συγχρηματοδότηση αναμένεται να παράσχει στον τομέα τους πόρους που απαιτούνται για τη βελτίωση της παραγωγής και της εμπορίας των μελισσοκομικών προϊόντων, με παράλληλη κάλυψη των ποικίλων αναγκών των μελισσοκόμων σε ολόκληρη την ΕΕ. Αυτό συμβάλλει θετικά στη συνέχιση της υψηλής απορρόφησης των διαθέσιμων κονδυλίων σε όλα τα κράτη μέλη.

Ένας αξιόπιστος δείκτης του θετικού αντικτύπου των προγραμμάτων αυτών στον τομέα είναι ο αριθμός των κυψελών, ο οποίος εξακολουθεί να αυξάνεται σε ετήσια βάση. Ωστόσο, η αύξηση αυτή δεν συνοδεύεται πάντοτε από αύξηση της παραγωγής, η οποία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις κλιματικές συνθήκες, μεταξύ άλλων παραγόντων. Η συνολική αποδοτικότητα του τομέα εξαρτάται επίσης από την καταβολή δίκαιης τιμής στους μελισσοκόμους για τα προϊόντα τους. Οι μέσες τιμές του μελιού στην ΕΕ δεν έχουν αυξηθεί σημαντικά με την πάροδο των ετών, ενώ το κόστος παραγωγής εξακολουθεί να αυξάνεται και οι τιμές των εισαγωγών να μειώνονται. Η αντιμετώπιση των πολυάριθμων προκλήσεων απαιτεί τη συντονισμένη προσπάθεια όλων. Αναδεικνύει την ανάγκη για συνέχιση της παροχής στήριξης στον τομέα, ιδίως λόγω του πολύτιμου ρόλου που διαδραματίζουν οι μέλισσες για τη γεωργία και το περιβάλλον.